No. 2223 Zaterdag 14 Augustus 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Dr. P. H. van der Hoog

OVER DE

Watervoorziening.

Na het veroordeelend vonnis van den Kol. Raad op 26 Juli ll. scheen het plan Molengraaff afgedaan, en wel voor goed, zoo niet de Hooge Regeering in Holland het in bescherming nam. Om dit gedaan te krijgen is er door sommigen in den laatsten tijd met kracht gewerkt.

De felle droogte en de steeds nijpender waternood van den laatsten tijd is een geweldige prikkel geworden voor de volksziel om in deze zaak partij te kiezen. Waren de regens in de laatste weken overvloedig losgekomen, dan was het geheele enthusiasme voor de watervoorziening weggespoeld, zonder een spoor na te laten. Het plan-Molengraaff zou dan opgevouwen, opgeborgen en vergeten zijn, tot na eenige jaren een nieuwe felle droogte de herinnering aan een plan M. weer opnieuw zou hebben wakker geschud.

Werkelijk voor onze watervoorziening kan alleen een felle droogte redding brengen.

Wie de psyche van ons volk kent, zal dit gezegde niet onbarmhartig, niet harteloos of paradoxaal vinden.

⁂

De vorige week verscheen er in de *Bol. Com.* een oproep van den *Curaçaosche Vrijheidsbond* (leefde die nog?) met aankondiging van een lezing in het gebouw van de Loge *„Igualdad"* te houden door Dr. P. H. v. D. Hoog, directeur van den Openb. Gezondheidsdienst over de *Watervoorziening.*

Wij brengen hierbij onzen oprechten dank voor de beleefde uitnoodiging tot bijwoning deze vergadering en gaan nu over tot het verslag van deze belangwekkende bijeenkomst.

De zaal was dicht bezet, tjokvol, zelfs buiten de deur op het plein stonden de bezoekers. Ook twee leden van den Kol. Raad, nl. de wn. Voorzitter C. S. Gorsira en R. S. de Lannoy en het lid van den Raad v. Bestuur H. Statius Muller behoorden tot de aanwezigen.

De Heer L. O. Lampe leidde het onderwerp in. Om niet al te uitvoerig te worden bepalen wij ons tot een kort uittreksel dezer rede.

Spreker zeide: dat na de beslissing van den K. R. op 26 Juli de C. V. B. zich geroepen gevoelde in te grijpen en de belangen van het volk zooveel mogelijk te behartigen, te meer omdat door dit votum van den Raad de kans op een watervoorziening voor onze bevolking in de naaste toekomst misschien voor goed verloren gaat. De watermisère is thans zóó hoog gestegen dat men ten einde raad is. Moeten we ons neerleggen bij de beslissing van den Kol. Raad, die van meening is dat het ontworpen plan M. zoowel wat de *kwantiteit* als de *kwaliteit* van het water betreft, op een mislukking zal uitloopen!

Spr. is van meening, dat nu de K. R. in gebreke is gebleken een *beter* plan aan te bieden, er naar een *spoedige* en *bevredigende* oplossing van het vraagstuk dient gestreefd, en is van oordeel, dat een *behoorlijke* watervoorziening voor onze stad met de hier aanwezige hoeveelheid drinkbaar putwater zeer goed mogelijk is.

De *rentabiliteit* van deze onderneming dient hierbij geheel buiten beschouwing te blijven, aangenomen dat een behoorlijk watervoorziening een noodzakelijk volksbelang is.

Tegenover de bewering van den K. R. dat 1o de *kwaliteit* van het te leveren water slecht en ondeugdelijk en de 2o de *kwantiteit* geheel onbetrouwbaar is, stelde spreker vast dat 1o de bevolking van Curaçao tegen het drinken van GOED putwater geen bezwaar heeft, 2o dat er op C. *altijd* voldoende hoeveelheid putwater aanwezig is. Het gebrek aan water, wat *thans* geleden wordt, is *niet* toe te schrijven aan onvoldoende hoeveelheid aanwezig putwater, maar alleen aan de onvoldoende en onregelmatige distributie, die bovendien nog zeer primitief en onhygiënisch is.

Hierin moet door het Gouvernement worden voorzien. Dat is plicht en eisch van de volksgezondheid.

Iedereen drinkt hier liever *regenwater*. Dat is niet te ontkennen. Maar dit is nog geen reden, als er *geen regenwater* meer is, om niet bron- of putwater, dat beslist ook goed drinkbaar water is, te benutten voor de watervoorziening.

Daarom kwam Spreker om financieele motieven tot de volgende conclusies:

Van het plan M. voorloopig alleen over te nemen.

1o. de watervoorziening *voor de stad* en *niet* voor de haven.

2o. *Niet* het water van *Hato* te benutten (als te vèr afgelegen) maar alleen dat van *Bona Bista* en omliggende streken.

Al het putwater, dat op het oogenblik met karren en trucks in de stad gedistribueerd wordt, is van deze plaatsen afkomstig. De eigenaar van *de Hoop* verklaarde aan spreker, dat hij gemakkelijk 2 à 300 ton water per dag uit zijn putten kan halen, als er maar voldoende wind is voor de molens om het water op te pompen.

Het plan M. op bovenstaande wijze beperkt zal nog geen half millioen behoeven te kosten.

Spreker was tevens van oordeel, dat de water-distributie onder de bevolking een onderneming is, die onder absolute controle van het gouvernement moet staan en niet aan handen van particulieren mag worden toevertrouwd.

Hierna gaf spreker het woord aan Dr. P. H. van der Hoog, Directeur van den Openb. Gezondheidsdienst alhier.

„Wij zijn bij elkaar gekomen naar aanleiding van het feit, dat het plan voor eene waterleiding voor Willemstad door den Koloniale Raad verworpen is.

Wij zijn bij elkaar gekomen om met elkaar te bespreken

I. of deze verwerping door den Kol. Raad gemotiveerd is geweest.

II. of wij ons hier zonder meer bij neer zullen leggen. Men heeft mij, als zijnde Directeur O. G. D. verzocht deze zaak eens nader toe te willen lichten en het zal dus uiteraard uit hygiënisch oogpunt zijn dat ik deze zaak zal bekijken.

Dit maakt voor mij de zaak buitengewoon eenvoudig.

Iedereen weet, dat waar een aantal menschen dicht op elkaar wonen, eene goede drinkwatervoorziening een eerste dringende vereischte is en men behoeft maar het eerste het beste boek over hygiëne op te slaan om met sprekende cijfers aangetoond te zien tot welke funeste gevolgen het niet opvolgen van dit voorschrift voeren kan.

Ik zou dus kunnen volstaan met eenvoudig naar een van deze vele handboeken te verwijzen om het noodzakelijke van de directe aanleg van eene waterleiding voor Willemstad te bepleiten en ik zou hiermede aan mijne verplichtingen hebben voldaan.

De Curaçaosche waterleidingkwestie levert echter nog wel een paar gezichtspunten op, die een nadere beschouwing de moeite waard maken.

In de eerste plaats willen wij dus de vraag beantwoorden of de verwerping van het plan door de Kolon. Raad gemotiveerd is geweest.

De Kol. Raad heeft gezegd, dat zij geen vertrouwen had in het plan Molengraaff. *Waarom?* Is inderdaad het plan-M. een *slecht* plan. Mijne Heeren ik heb alles en alles, wat op deze zaak betrekking heeft, nagegaan en ik kan u als eerlijk en wetenschappelijk man verklaren: het plan Molengraaff is een *goed* plan. Dat wil zeggen: betrekkelijk goed, zooals alles in het leven betrekkelijk is.

Het is heel gemakkelijk om een plan voor eene waterleiding op te maken, die ten allen tijde overvloedig water zal geven, als men over onbeperkte hoeveelheden water te beschikken heeft, zooals over de Maas bij Rotterdam of over de geheele duinenreeks van N. en Z. Holland.

Maar voor Curaçao geldt voor meer dan eenige andere plaats het spreekwoord: *Pluk maar eens veeren van een kikker.* Zeker de mogelijkheid bestaat, dat als het eens in 2 à 3 jaar niet regent, dat dan de watervoorziening volgens het plan Molengraaf te kort gaat schieten. Maar stel eens dat de H. Molengraaf zijne plannen uitbreidde, zoodat in dit euvel werd voorzien. Ik ben er zeker van, dat dan een van de leden van de K. R. op zou staan en zeggen: Ja, Mijnheer, maar als het nu eens in 5 jaren niet regent en een andere [illegible] als het nu eens in 10 jaar niet regent!

Dit, mijne Heeren, noem ik niet meer eene eerlijke beoordeeling van een plan. Dit noem ik *sabotage.*

Het plan Molengraaff is *ingesteld,* zou men het kunnen noemen, op een maximale droogte van 32 maanden. Als het gedurende 32 maanden niet geregend heeft, zou men genoodzaakt zijn om aan de bevolking het water te RANTSOENEEREN. d. w. z. het volk zou nog wel GOED drinkwater krijgen, maar met mondjesmaat en niet meer in onbeperkte hoeveelheden, zooals in normale omstandigheden.

Dit is nu wel niet prettig. Maar ik vraag U, Mijne Heeren. Hoe is de toestand *nu,* wanneer het eens in 32 maanden niet geregend heeft.

Dan is de toestand voor de bevolking (enkele begenadigden uitgezonderd) zoo'n namelooze ellende, dat in vergelijking daarmee de toestand volgens het plan Molengraaff nog een Paradijs op aarde zou zijn. Waarnemingen hebben aangetoond, dat zoo'n langdurige droogte maar eens in de 15 jaar voorkomt.

Het is dus mijn oordeel, dat het plan M. door de Koloniale Raad is *gesaboteerd,* te meer waar door die Raad geen enkel ander uitgewerkt plan als tegenvoorstel is ingediend.

Wanneer men geroepen is om voor het algemeen belang te zorgen, kan men er niet mede volstaan met enkel maar af te breken. Men moet ook opbouwen.

En dit directe opbouwen dat dringend noodzakelijk is — dat *niet wachten kan, geen dag en geen nacht,* dat heeft de Kol. R. nagelaten.

Halt. Hoor ik mij toeroepen. De Kol. Raad heeft *wèl* een plan van watervoorziening ontworpen.

Juist, mijne heeren, dat is zoo. En wanneer er op het oogenblik iemand, die zitting heeft in den Kol. Raad, opstaat en zegt: Dokter, zouden wij daar maar niet liever over zwijgen, dan ben ik genegen dat te doen. *Genegen,* uit een oogpunt van piëteit, omdat ik weet dat het niet plezierig is, in het openbaar uitgekleed te worden.

Niemand vraagt mij te zwijgen?? Welnu, dan zal ik U vertellen wat de Kol. Raad wil. De Kol. Raad wil op 3 verschillende wijzen de stad van water voorzien.

Regenwater voor drinkwater
putwater „ waschwater
zeewater „ spoelwater.

Dus 3 verschillende leidingen? Een ontwerp, opgekomen in het brein van een kind, een plan, dat zoo krankzinnig duur zou zijn, dat de prijs van het water haast niet te betalen zou zijn. En hoe wil men aan het regenwater komen?

Bevordering van den aanleg van regenbakken. Mooi! Wie zal dat betalen? Regeeringssubsidie!! Aha, daar zie ik een aap uit den mouw komen. Mijnheer X die een groot huis heeft, krijgt subsidie, bouwt een bak en is in tijden van droogte in staat zijn water voor 75 cent per blik aan anderen te verkoopen. De arme proletariër vischt als altijd achter het net. Het is niet iedereen gegeven om te behooren tot de uitverkorenen. En het is ook niet iedereen gegeven om in de Kol. Raad te zitten en voorstellen voor watervoorziening in te dienen.

En wie zal de *kwaliteit* van het regenwater in al die bakken controleeren en waken voor verontreiniging?

Moet de Directeur v. d. O. G. D. soms de katten, die over het dak loopen, iederen avond blikjes onder hun staart gaan binden en de negerinnen verbieden hun potten in de goot om te keeren.

Mijne heeren, wat de Kol. Raad voorstelt, is een plan ontworpen door en vóór de rijken, waarvan de minder gesitueerden koud zullen blijven, of alleen de nadeelen van zullen ondervinden.

En wat het plan-Molengraaff wil, is: *goed* drinkwater geven aan ALLEN tegen den minstkostenden prijs.

En het water verkregen volgens plan M. is goed, mijne heeren.

Het is een mengsel van Hatowater, regenwater, Buena Vista-water, opgevangen volgens de regels der hygiëne, beschermd tegen verontreiniging en ten overvloede gedesinfecteerd. Het water van verschillende bronnen en putten is bij ons op het laboratorium onderzocht en het is *goed.* En ik verklaar hier, dat alle praatjes daaromtrent in omloop gebracht, dat het water een te hoog gehalte aan *chloor* zou hebben, dat het in den drogen tijd brak zou worden, dat het in geval van capteering zou gaan stinken of een bacterie-groei zou gaan vertoonen, *leugens* zijn, belachelijke uit den duim gezogen *leugens,* alleen bedacht om het publiek op een dwaalweg te voeren en het plan M. te *saboteeren.*

Bovendien is dat regenbakkenplan meer dan eenig ander aan de invloeden van droogte onderworpen. De bak ter hoogte van *Steenrijk,* die dan als voorbeeld zou moeten dienen, omdat de bewoners er zoo'n nut van hebben gehad, staat nu al 3 maanden leeg, en de bevolking in de buurt is aan ellende overgeleverd.

Men spreekt er over om voor veel geld watervangen met regenbakken te gaan bouwen. Maar ik zeg U: de meest ideale vang, die er bestaat, is het plateau van Hato, dat het water over een oppervlakte van 300 H. A. opvangt en eenigen tijd vasthoudt, wat een groot voordeel is, en het weer aflevert in volmaakt goeden toestand.

Het verwijt dat men niet bij de C. P. I. M. om raad en inlichtingen heeft gevraagd, omdat hunne ingenieurs *meer* ondervinding zouden hebben, is eenvoudig belachelijk.

De C. P. I. M. heeft niets anders gedaan dan overal, waar zij behoorlijk *ketelwater* vond, dit opgepompt en door buizen naar de Isla gevoerd. Het drinkwater-vraagstuk is ook daar nog niet opgelost.

Om U een voorbeeld te noemen: De C. P. I. M. distribueert dagelijks aan haar employé's in de stad DRINKWATER per truck. Dit water is chemisch goed, maar heeft nog een te hoog bacteriegehalte, zoodat er wordt voorgeschreven, dit water vooral te kooken.

Ik ben er zeker van, dat een dergelijke, wij mogen zeggen: *halve maatregel,* die wanneer zij van een particuliere Maatschappij uitgaat, hoogelijk op prijs gesteld wordt, aan de scherpste kritiek zou worden onderworpen, wanneer zij door het Gouvernement werd toegepast.

Wat wij wenschen, is een werkelijke voorziening en geen tijdelijke hulpmaatregel.

Wij staan nu voor de beantwoording van de vraag, mijne heeren, *waarom* wij deze waterleiding wenschen en waarom wij die waterleing *nu* wenschen, als het mogelijk zou zijn al morgen en zonder dat er nog eens over gedelibereerd werd, zooals dat al zooveel jaren is geschied.

Ik zou de zaak van een economischen kant kunnen bekijken. Ik zou kunnen wijzen op de ontzaggelijke bedragen aan geld, die door ons gespendeerd worden om iederen dag wat onbetrouwbaar drinkwater te krijgen, bedragen van f 30 á f 40 per maand en per gezin.

Ik zou kunnen wijzen op het kolossale bedrag aan *goed* water, dat b.v. iederen dag op Hato verloren gaat, doordat het nutteloos naar de zee wegloopt. En dat is geen klein bedrag, M. H. Het water van Hato heeft een waarde van f 2.50 per ton. Nu in den drogen tijd gaat er nog 140 ton per dag verloren, dat is voor een waarde van f 350 per dag of voor een waarde van tusschen 1 en 200.000 gulden per jaar. En dat alles, omdat men maar praat en leutert en spijkers op laag water zoekt.

Ik laat het aan anderen over om den economischen kant van deze zaak te behandelen en deze duidelijk te maken, zelfs aan de leden van den Kol. Raad die „pennywise en poundfoolish" zijn.

Wat mij op het oogenblik het meeste interesseert, is de hygiënische kant van het vraagstuk.

— Het is een bekend feit, dat iedere stad, die geen of een slechte drinkwatervoorziening heeft, een verhoogde sterfte-statistiek heeft. En voor Willemstad is het sterftecijfer te hoog.

Is het U bekend, M. H., in welke mate het aantal buikziekten hier gedurende de laatste jaren is toegenomen: deze laatste jaren dat Willemstad zich, wat bevolking betreft, het meeste heeft uitgebreid en er dus hoogere eischen aan de watervoorziening werden gesteld? Ik zal het U vertellen.

De hier heerschende buikziekten zijn:

Armoeben-dysenterie en z.g. Curaçaosche dysenterie, een paratyphus *B* infectie.

Welnu, in ons laboratorium hadden **plaats:**

in	1917	'18	'19	'20	'21	'22	'23	'24	'25
	21	30	45	49	62	64	32	80	74

positieve onderzoekingen op *amoeben,* dus in 9 jaar steeg het aantal tot het *3 á 4* dubbele. Andere darmziekten. dus de z.g. Curaçaosche dysenterie

43. 49. 96. 144. 154. 129. 121. 223. 298.

dus in 9 jaar stijging tot het *6* dubbele.

Alle jaren kwam er een behoorlijk aantal typhus-gevallen voor met een epidemie in 1917 en een in *1921.*

En wat leert ons dit jaar 1926? Het aantal darmziekten is grooter dan ooit en heeft nu reeds het getal van 1925 overschreden. *Typhus* heerscht in alle districten. Zoo juist hebben wij nog weer vaccin verstrekt om al het personeel van de C. P. I. M. te vaccineeren.

Rekent U eens uit, hoeveel arbeidsvermogen door al deze ziekten is verloren gegaan, welk een kapitaal-verlies dit voor de betrokken personen aan werkverzuim en doktersrekening beteekent.

En dat alles *zou niet noodig geweest zijn.*

Want al deze ingewandsaandoeningen zijn voor het grootste gedeelte op rekening te schrijven van de slechte watervoorziening en hadde de Kol. Raad eerder tot den aanleg van een Waterleiding volgens het plan-Molengraaff besloten, dan zou menige ellende zijn voorkomen en menig menschenleven behouden zijn gebleven.

Want deze ellende treft niet U, heeren bezitters van goede woningen met regenbakken. Maar die treft den kleinen man, die doodmoe van zijn werk thuiskomende, water neemt waar hij het maar krijgen kan en zich gelukkig prijst, wanneer het hem vergunt wordt bij de gratie Gods van U een blikje regenwater voor 75 cent te mogen koopen.

Voorwaar ik zeg U:

Wanneer er een dag des oordeels bestaat en de leden van den Kol. R. zullen eenmaal verantwoording hebben af te leggen voor de verantwoordelijkheid, die zij op zich hebben genomen door te weigeren de aan hun zorgen toevertrouwde inwoners van Curaçao niet DIRECT van goed drinkwater te hebben voorzien — wel, ik zou liever direct zonder meer 100 jaar in de hel branden, dan alleen het *oordeel* aan te moeten hooren, dat daarbij zal uitgesproken worden.

Mijne heeren, laat ons kort zijn:

Ik heb U aangetoond, dat het plan van watervoorziening, dat ingediend werd bij den Kol. Raad voldeed aan de billijke eischen, die in een droog klimaat aan een dergelijke watervoorziening gesteld mogen worden. Dat er *zekerheid* bestond, dat die waterleiding GOED drinkwater zou leveren. Dat er *zekerheid* bestond, dat die GOED drinkwater zou leveren ook na 32 maanden van droogte, ook al zou het zijn in eenigszins gerantsoeneerde hoeveelheden.

Ik heb U aangetoond, dat alles wat er tegen de *kwaliteit* van het water te berde is gebracht, berust op *leugens* en tendentieuze zwartmakerij.

Ik heb U aangetoond dat de Kol. Raad niet het recht had dit plan van watervoorziening te verwerpen, omdat wij niet wachten kunnen, geen dag en geen nacht en deze *noodig* is en *dringend noodzakelijk.*

Ik heb U aangetoond, dat een plan om Curaçao met regenbakken van drinkwater te voorzien, onvoldoende is, ten eerste wegens de kosten, ten tweede omdat dan alle controle wegvalt op het al of niet verontreinigd worden van het water en dus daarmee de darmziekten, die nu de bevolking teisteren, niet op zouden houden.

Want daarin ligt het ZWAARTEPUNT van de heele kwestie: het verschaffen van *zuiver* en *bacterievrij* drinkwater, aan ALLEN ook aan de armsten en minstbedeelden en NIET tegen den prijs van 75 centen per blik.

En wanneer ik dus voor U verschijn met *motieven*, met *tastbare*, met *zichtbare* motieven, waarom wij deze watervoorziening wenschen, dan kom ik *maar met eén*. En dat eene motief is voldoende, omdat het U allen raakt die hier aanwezig zijt.

En dat is dit:

Wat ik U hier toon, is een bewijs van overlijden afgegeven voor den Burg. Stand betreffende een kindje van 2 jaar, gestorven aan buikziekte.

Een jeugdig leven, dat uitgebluscht is, dat niet had behoeven heen te gaan, wanneer de hygiënische toestanden in Willemstad maar beter waren geweest.

En geloof niet, dat ik dit geval heb uitgezocht. Het is er maar één uit de eindelooze reeks van stomme aanklagers, die iedere maand mijn kantoor binnenkomen. Die mij komen vragen, waarom ik niet mijn leven, mijn werkkracht, alles wat ik bezit en bezitten zal, er op gezet heb om hen te beschermen en in het leven te houden.

En die stroom gaat door en groeit aan, want in de laatste maanden van deze periode van droogte, is de kindersterfte tot het dubbele gestegen en dat is alleen te wijten aan het toenemen van het aantal buikziekten en het feit dat wij geen waterleiding hebben.

Ik ben er zeker van, dat ieder van U hier in de zaal die een kind op deze zelfde tragische wijze verloren heeft, wanneer hij daartoe in staat was, graag het geheele bedrag, dat die waterleiding kosten zal, hier op tafel zou deponeeren, wanneer hij daarmee zijn kind terug kon krijgen.

De Heer Molengraaff zegt, dat de waterleiding haar geld op zal brengen, dat ze rendeeren zal. Ik hoor dat met genoegen en vertrouw volkomen op de berekeningen van den H. M.

Maar ook al zou dat niet zoo zijn, al zou er *ieder* jaar geld bij moeten, ook dan nog zou die waterleiding er moeten komen. Want het grootste bedrag aan geld is nog niet groot genoeg, wanneer daarmee een jong en veel belovend menschenleven gekocht kan worden.

Wanneer U dat met mij eens zijt, dan stel ik U voor, laten wij dan ook daadwerkelijke pogingen aanwenden om de aanleg van die waterleiding te bespoedigen en laten wij gezamenlijk het volgende telegram sturen aan Z. Exc. den Minister van Koloniën:

Vele inwoners van Willemstad, Curaçao, samengekomen naar aanleiding van het feit, dat het plan voor eene watervoorziening door den Kol. Raad is verworpen, geven met verschuldigden eerbied aan Uwe Excellentie te kennen dat zij doordrongen zijn van de noodzakelijkheid van een directe drinkwatervoorziening, verzoeken Uwe Excellentie spoedige uitvoering van welk plan dan ook niet prijs te willen geven.

Misschien dat het iets helpen zal.

Ik heb gezegd.

Tot slot kwam aan de beurt de Heer 'T SAS, opzichter bij Openb. Werken, die meer de al of niet voldoende *hoeveelheid* water besprak. Dat deze van oordeel, dat *alléén* het Gouvernement in staat is een plan voor watervoorziening uit te voeren, want alle vroegere concessies zijn op een mislukking uitgeloopen en een particuliere Mij zou de prijs van het water in tijden van groote droogte maar abnormaal hoog opvoeren.

Men beweert, zegt spreker, dat er voor de uitvoering van het plan Molengraaff hier geen voldoende water aanwezig is. Maar er wordt toch nu, bij zoo'n felle droogte, nog voldoende putwater verkocht.

Als men maar steeds spreekt over waterschaarschte in droge tijden, dan moet men om billijk te zijn, er tegenoverstellen de wateroverv loed in den regentijd.

1o. *van Hato*. Deze plantage heeft een oppervlakte of regenvang van 200 H. A. en een reserve van 100 H. A. is 300 H. A. of 3 millioen M².

Na aftrek van het hier opgevangen water, dat verloren gaat, blijft er bij een goeden regentijd, nog als bronwater een hoeveelheid van 1000 M3 water per dag over.

2o. *van Bona Bista*. Het neerslaggebied van het complex *Bonabista* is 400 H. A. of 4 millioen M2.

Het *neerslaggebied* van de plantages *Valentijn, Heintje Kool, Gasparito* en *Rozendaal*, groot 220 H. A. is in handen van het Gouvernement. Van deze plantages wordt *thans* 95 ton (M3) water per dag door middel van trucks naar de stad gebracht, ongerekend het water, dat door de pontjes door verschillende firma's naar de stad wordt getransporteerd. Het Gouv. brengt dagelijksch 6 ton water per dag naar de stad.

Behalve deze 220 H. A. bovengenoemd, bezit het Gouv. ter weerszijden van dat neerslaggebied nog 180 H. A.

Momenteel geven de bronnen van *Hato* nog 120 ton per dag en van bovengenoemde plantages (*Hato* hier *niet* bij inbegrepen) wordt dagelijks 120 ton water per dag naar stad gebracht. Uit dit alles blijkt voldoende, dat de bewering in den Kol. Raad, dat watervoorziening volgens plan M. na één jaar droogte, niet mogelijk is, geen steek houdt. Want wij zijn nu al in de 18e maand van droogte.

Hato is een bijzondere groote regenvang, waar slechts een bak bij gebouwd behoeft te worden om het water op te vangen en op te bergen.

Spreker maakt nu een vergelijking met den regenbak achter op *Vianen* bij *Steenrijk* die nu al 3 maanden leeg staat.

Om gedurende een droogte van 20 maanden elken dag 300 ton regenwater uit een regenbak te kunnen leveren, zou men dus 300×30×20=180.000 M3 water in voorraad moeten hebben. Een regenbak van die capaciteit zou minstens 15 fl per M3 dus 2.7 millioen gld kosten, zonder pijpen, pompstations enz. Het plan M. zal 1.5 mill. gld. kosten, met pompstation en buisleiding enz. inbegrepen, zoodat spr. tot de slotconclusie komt, dat goed drinkbaar putwater door een buizennet geleverd veel goedkooper uitkomt.

Na afloop dezer rede van den Heer 't SAS, ontspon zich eenig debat.

Allereerst vroeg de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ het woord en wees er op, dat het reeds meermalen voorgekomen was, dat posten van de begrooting, door den Kol. Raad geschrapt, later door den Minister van Koloniën er weer op geplaatst waren. Indien het rapport van Prof. Kraus over het plan-Molengraaff gunstig is, zal de regeering in het Moederland het plan der watervoorziening toch wel doorzetten. Om die reden raadde deze Spreker ten sterkste af het telegram, door Dr. v. D. HOOG opgesteld, te verzenden. Bovendien zou men dan in Holland te veel onder den indruk komen, dat men hier speciaal het plan-M. wil doorvoeren.

Hierop antwoordde Dr. v. D. HOOG dat dit telegram meer speciaal tegen het art. in de *N. Rott. Ct.* gaat, dat op het Ministerie allicht den indruk zal verwekken, dat er hier op Curaçao niemand te vinden is, die het plan-M. begeert. Uit dit telegram kan dan de Minister het tegendeel zien.

De Heer H. J. C. Henriquez raadde opnieuw aan het telegram niet te verzenden, doch opende in zijn repliek geen nieuwe gezichtspunten. Alleen gaf hij den Raad inplaats van een telegram liever een brief naar den Minister te sturen.

Hierop antwoordde Dr. v. D. HOOG dat zulke brieven gewoonlijk in de prullemand terecht komen, hetgeen bij de vergadering instemming vond.

De Heer H. J. VOOREN verklaarde het eens te zijn met de rede van Dr. v. d. Hoog, alleen zag hij liever het persoonlijk element uit het telegram weggelaten. Tevens verklaarde hij als ondervoorzitter van het *Sanatorium*, dat aldaar het putwater, dat tot het beste water hier van Curaçao behoort, door de doctoren voor patienten en de operatiekamer geweigerd, en uitsluitend regenwater verlangd wordt. Ook vindt spreker de afstemming van het plan-M. door den Kol. Raad zeer voorzichtig van wege de groote kosten.

Dr. v. D. HOOG beantwoordt dezen Spreker met te zeggen, dat hij niet ongenegen is het persoonlijk element uit het telegram weg te laten en het dus eenigszins te wijzigen. Tevens wijst de dokter den Heer VOOREN er op, dat die voorzichtigheid van den Kol. Raad ons elk jaar een paar honderd dooden kost. Dat het putwater in het Sanatorium door de dokters geweigerd wordt, bevreemdt hem zeer daar het absoluut onschadelijk is. In ieder geval zal hij dit geval nader onderzoeken.

Het voorstel van het te verzenden telegram, zooals 't *gewijzigd* hierboven vermeld is, komt hierna in stemming, dat door opstaan met bijna algemeene stemmen werd aangenomen.

Tot slot werd een verzoekschrift aan den Gouverneur voorgelezen, verzoekend terstond de waterdistributie ter hand te nemen onder controle van O. G. D. Dit rekest werd door zeer velen geteekend.

Hiermede nam de Vergadering een einde.

Wegens plaats gebrek moeten wij ons eigen oordeel over het gesprokene op deze vergadering tot de volgende week uitstellen.

Wij zouden niet gaarne alles, wat op deze Verg. beweerd is, voor onze rekening willen nemen. Maar wij kunnen toch wel onze groote vreugde en voldoening uitspreken, dat deze Verg. gehouden is. Zoo blijft de zaak warm en dat is het eenig middel dat ze niet in den doofpot gestopt wordt.

Als diverse geruchten vernamen we nog, dat 1o de Voorzitter v. d. Kol. Raad bij den Gouverneur geprotesteerd heeft tegen sommige beleedigende uitdrukkingen van Dr. v. d. HOOG in zijn rede.

2o dat er binnenkort een *tegen*-vergadering over ditzelfde onderwerp zal worden uitgeschreven 3o dat ons ten stelligste door betrouwbare personen verzekerd werd, dat bericht is ingekomen dat het advies van PROF. KRAUS over het plan-Molengraaff zeer ongunstig is.

Officieel hebben wij hiervan geen bevestiging kunnen krijgen.

Onze kantteekeningen bewaren we dus voor het volgend nummer.

Het laatste woord over onze Watervoorziening is nog niet gesproken.

Meer dan ooit begint onze Watervoorziening, eigenlijk nu pas voor goed, een *question brûlante* te worden.

Berichten uit de Kolonie.

Nieuwe Apostolische Nuntius.

Met de Italiaansche boot *Napoles* is Il. Zondag 8 Augustus te La Guayra aangekomen Mgr. FERDINAND CEINTO Aartsbisschop van Seleucia i. p. i. door Z. H. Paus Pius XI benoemd tot Apostolisch Nuntius van Venezuela, als opvolger van Mgr. F. COSTESI. De nieuwe Nuntius was vergezeld van Mgr. BASILIO DE SANTIS, auditeur der Nuntiatuur.

Mgr. E. M. Dubuc.

Morgen zal Mgr. Enrique Maria Dubuc, oud-president van het seminarie, kanunnik en consultor van het aartsbisdom van Mérida, de bisschopswijding ontvangen uit de handen van Zijn Exc. den Apostolischen Nuntius van Venezuela Mgr. Dr. FELIPE COSTESI, Aartsbisschop van Sirace i. p. i. in de kathedraal van Barquisimeto. Zijn vader, nog een krasse grijsaard van 80 jaar heeft de reis van Betijoque, zijn geboorteplaats, naar Barquisimeto in anderhalven dag per auto gemaakt om die plechtigheid te kunnen bijwonen. Zijne broers en zusters en verscheidene priesters van Mérida, oud-leerlingen van den wijdeling, zullen er eveneens bij tegenwoordig zijn. De inwoners van Betijoque hebben aan Z. D. H. een bisschopsstaf ten geschenke aangeboden, en hopen, dat Z. D. H. bij hen in zijn geboorteplaats zijn 1ste pontificale Mis zal opdragen. De nieuwe bisschop is benoemd tot coadjutor van Mgr. ALVARADO, bisschop van Barquisimeto, die te oud is om zijn bisdom te besturen.

Wij bieden Mgr. DUBUC en zijne zuster, Soeur Aurelia, onderwijzeres van het pensionaat *Welgelegen* alhier onze hartelijke gelukwenschen aan.

Zilveren Professiefeest.

Morgen viert de Eerw. Soeur ALEXIA (in de wereld Mej. M. A. METTERNICH) in het Pensionaat *Welgelegen* haar zilveren professiefeest. Geboren te Hengeloo 29 Aug. 1882, trad zij in de Congr. van de Zusters te Roosendaal 6 Aug. 1899, werd den 15 Aug. 1901 geprofest. Na in Holland op verschillende plaatsen werkzaam te zijn, kwam zij den 3 Oct. 1908 op Curaçao, was verbonden aan de scholen van Pietermaai en aan 't St. Martinus Gesticht te Otrabanda en de laatste drie jaar ook als Algemeen Overste van de Zusters hier op Curaçao en sedert het begin van dit jaar als meesteres der novicen.

Op dienzelfden dag viert ook de Eerw. Soeur Merceline (Mejuffr. Mercedes Gonzales geboren te Maracaibo) eveneens in *Welgelegen* dit zilveren jubilé harer professie.

De Eerw. Soeur Merceline ging naar Holland haar proeftijd doorbrengen, trad den 6 Aug. 1899 in de Congreg. van Roosendaal, legde haar religieuse beloften af op den 15 Aug. 1901 en kwam nog hetzelfde jaar op 2 October op Curaçao, waar zij sinds al dien tijd op *Welgelegen* het onderricht der jeugdige leerlingen van het pensionaat in piano, muziek en zang leidde.

Onze hartelijke gelukwenschen.

Nieuwe-Kapel Isla.

Door de C. P. I. M, is op haar terrein van *Asiento* een kapel gebouwd, die dezer dagen is gereed gekomen.

Door de welwillende medewerking dus van de C. P. I. M. is op haar eigen terrein een gelegenheid geopend voor de tallooze R. K. werklieden, die aldaar gehuisvest zijn, om des Zondags hun godsdienstplichten te kunnen waarnemen. Ook aan de vele Hollanders, voor zoover zij op de *Isla* wonen, geeft dit een groote verbetering door den korteren afstand, waarop zij nu van een R. K. kerk afwonen.

Deze kapel is toegewijd aan den aartsengel Michael. Morgen zullen de eerste H. Diensten in deze kapel plaats vinden, om 5 uur 's morgens een H. Mis met preek in het papiamentsch en ten 9 uur een H. Mis met Hollandsche preek. Tot kapelaan, met de zielzorg van de Isla en met de bediening dezer kapel is belast de Eerw. Pater A. KOENEN.

De plechtige inzegening dezer kapel zal eerst plaats vinden na de terugkomst van den Apostol. Vicaris Mgr. M. G. VUYLSTEKE uit New York.

Als een eigenaardige bijzonderheid kunnen wij hier nog bijvoegen, dat twee kinderen van de familie SLOCKERS, employé van de Isla, dien dag onder de H. Mis van 9 uur hun eerste H. Communie zullen doen.

De Heer H. J. ANSINGH, Directeur van de C, P. I, M. door wiens initiatief en de technische employè's, onder wier leiding dit mooie gebouw voor den H, Eeredienst tot stand kwam, verdienen een woord van oprechten dank en hulde,

Een revolutionair complot???

Een particulier telegram uit Habana (Cuba) van 17 Juli in de *New-York Times* van 18 Juli meldde als volgt: Heden nacht werd door de Geheime Politie beslag gelegd op 250.000 pond amunitie en 2000 revolvers, juist op het oogenblik dat deze geladen werd in een schip, dat naar Venezuela zou vertrekken. Verschillende arrestaties hadden plaats. Namen der gearresteerden nog niet vernomen.

Een rekest aan den Gouverneur

Deze week circuleerde in de handelskringen alhier een rekest aan den Gouverneur, waarop zeer druk geteekend werd. Dit rekest was van den volgenden inhoud:

Curaçao 9 Aug. 1926.

Aan Zijne Excellentie

den Heer Gouverneur van Curaçao.

Excellentie.

Met zeer veel belangstelling hebben ondergeteekenden indertijd kennis genomen van hetgeen Uwe Excellentie in de openingsrede van het zittingsjaar 1926/1927 van den Kolonialen Raad op 11 Mei jl. gezegd heeft omtrent de schitterende resultaten van de proeven van en naar Nederland met den kortegolf-zender, welke proeven sedert 1 Maart jl. gehouden waren.

Thans zijn sedert de aanvang der proefnemingen 5 maanden verloopen, en naar zij meenen, zijn de resultaten ook na den datum, waarop Uwe Excellentie de hierbovenbedoelde mededeeling deed, van zeer bevredigenden aard.

De nieuwsberichten, welke een locaal dagblad verstrekt en welke draadloos van uit Nederland worden geseind, vormen evenzeer een bewijs van het groote succes van het gebruik van den kortegolf-zender.

Ofschoon — naar ondergeteekenden meenen — het in de bedoeling van Uwe Excellentie ligt om zoodra definitief besloten is de draadlooze verbinding met Nederland tot stand te brengen met behulp van den kortegolf-zender, een nieuw station met eigen krachtbron te laten bouwen, teneinde het Riffort-station in staat te stellen zich uitsluitend aan de verbinding met de schepen te wijden, meenen ondergeteekenden de vrijheid te mogen nemen Uwe Excellentie te verzoeken het daarheen te willen leiden, dat reeds thans het Riffort-station hetwelk de schitterende draadlooze verbinding met Nederland tot stand heeft gebracht, open te stellen voor den handel en van particulieren tot verzending van berichten naar Nederland. Ondergeteekenden meenen, dat de verbinding met de schepen niet noemenswaardig zal lijden door de verleening van de gevraagde openstelling, aangezien het telegrafisch verkeer met Nederland slechts enkele uren per dag opeischt.

Het is Uwe Excellentie zonder twijfel bekend hoezeer door den handel en particulieren de behoefte van een vlugge en goedkoope verbinding met Nederland gevoeld wordt.

Ondergeteekenden meenen dan ook de hoop te mogen uitspreken, dat indien het Uwe Excellentie onverhoopt niet mogelijk zou zijn de gevraagde openstelling van het Riffortstation voor de verbinding met Nederland te verleenen, het Uwe Excellentie mogen behagen dit request aan den Minister van Koloniën door te zenden.

Hetwelk doende enz.

Korte-golf-berichten uit Holland

van *Dinsdag middag 1 uur.*

Het reisplan van de Hollandsche kruiser *Sumatra* is aldus:

Vertrek van IJmuiden 21 September via New-York, Havana, Tampico. Aankomst Curaçao 11 November. Vertrek van Curaçao 22 November naar La Guayra, Balboa, via Panama-kanaal naar San Francisco, Honolulu, Jokohama, Shanghai. Aankomst te Batavia 21 Februari.

— Zooals men weet, heeft de *Sumatra* ook een filmoperateur aan boord, die het leven aan boord en verschillende havens in film zal opnemen. Voorloopig is bekend dat deze filmoperateur tot Curaçao de reis zal meemaken. Hier zal beslist worden of hij ook de verdere reis aan boord van de *Sumatra* zal voortzetten. Het wil ons voorkomen, dat er voor hem hier op Curaçao nog genoeg te filmen zal zijn. Een goede film van Curaçao bestaat er niet, Als men verder weet dat de *Koninklijke Bataafsche Petr. Mij* haar geheele petroleumbedrijf in Ned. Oost-Indië door den Heer WILLY MARTENS heeft laten filmen, welke film hier 't vorig jaar vertoond is, dan is het eenigszins aannemelijk, dat de C. P. I. M. misschien wel idée heeft ook haar bedrijf hier op Curaçao en wellicht ook dat van de *Caribbean* van Maracaibo door den filmoperateur wil vereeuwigen.

Dit klinkt zoo onwaarschijnlijk niet, te minder, omdat haar bedrijf van raffinage alhier en het boorsysteem in Maracaibo veel grootscher en moderner is ingericht dan in Oost-Indië.

Wij hebben daarom zoo'n vermoeden, dat het plan, dat deze filmoperateur maar *tot Curaçao* met de *Sumatra* zal mee gaan, samenhangt met een plan om ook hier in Curaçao zelf groote filmopnamen te doen.

Wij hopen dat onze veronderstelling bewaarheid worde.

Raad van Bestuur,

De Gouverneur heeft benoemd tot tijdeiijk lid van den Raad van Bestuur ter vervanging van den Heer H. Boomgaart die onlangs met verlof naar Holland vertrok, den Heer H. J. ANSINGH Directeur van den *Cur. Petr. Ind. My*.

Onze gelukwenschen.

Soeur Trudona. ✠

Op Zondag 1 Augustus overleed in het Pensionaat *Welgelegen* de Eerw. Soeur MARIA TRUDONA (in de wereld Mej. Ma. Gammers) geboren te Teteringen 21 Sept. 1852. Zij trad in de Congregatie van de Zusters van Roosendaal 14 Nov. 1875, legde daar haar religieuse beloffen af 18 Nov. 1877, kwam op Curaçao 2 Sept. 1879. Sinds dien tijd bleef zij onafgebroken in haar nederigen huiselijken werkkring op *Welgelegen* werkzaam, ondanks ziekten en lichaamskwalen, altijd met evenveel ijver, altijd even bezorgd voor haar werk, zonder nauwelijks aan zich zelf te denken. O. L. H. beloone haar honderdvoudig

Cuba.

Als aanvulling van ons bericht van de vorige week kunnen we nog melden, dat de goulet *Frisia* den 16 Juli vertrok van Puerto Padre (Cuba) met 180 passagiers, waaronder 16 vrouwen en 38 kinderen. Behalve 11 vreemdelingen waren al deze passagiers Arubianen en Curaçaoenaars en Bonairianen. Den 28 Juli kwam de Frisia op Aruba aan na 12 dagen reis. Van deze passagiers waren 36 Arubianen.

Zaterdag 31 Juli vertrok de goulet *Pioneer* met de overige passagiers naar Curaçao. Wegens den geweldigen stroom kon de *Pioneer* niet vooruitkomen en ankerde Woensdag 4 Aug. westelijk van de Oranjestad en verzocht assistentie van de *St. Heliers*, de sleepboot van de *The Lago Oil Cy*, die Donderdag avond de *Pioneer* op sleeptouw nam en Vrijdagmorgen 9 uur hier aankwam met 77 Curaçaosche werklieden, 6 Engelschen en 3 Venezolanen.

Uitbreiding-tankvloot.

Van officieële zijde vernemen wij, dat de tankvloot van de *Cur. Scheepvaart Mij* nog dit jaar met drie nieuwe olie tankbooten zal worden uitgebreid die nu nog in aanbouw zijn.

Ongéveer 10 October vertrekt uit Holland de nieuwe tanker *Matilde*, en eind October twee andere, de *Frasca* én de *Lucita*.

Miniaturas.

Verschenen Nos. 9 en 10 in één aflevering.

Dit nummer is weer mooier dan de vorigen. De cliché's weer beter en duidelijker afgedrukt. Er is groote vooruitgang te bespeuren. De *Miniaturas* krijgen met ter tijd ook historische waarde, daar zij ook de voorvallen van den dag in beeld brengen en voor 't nageslacht bewaren.

Regen op San Willibrordo.

Maandag heeft het in het benedendistrict onder San Willibrordo enorm geregend. Er viel 75 mM. regen, alle dammen staan vol water.

Hier boven de stad waren er mooie wolken te zien, doch er viel geen drup regen.

Nieuwe postzegel.

Met 1 September a. s. komt er een nieuwe postzegel van 10 ct. in omloop en vervalt de oude, welke tot ult. September voor geld en voor nieuwe zegels omwisselbaar blijft.

Vleeschgebrek.

In ons vorig nummer vermeldden we het groot gebrek aan rundvleesch in de afgeloopen week.

De reden daarvan was, dat een lading rundvee van ± 80 stuks uit Guanta (Venezuela) hier aankwam, terwijl er twee beesten onderweg gestorven en anderen door een infectieziekte, (*anthrax, miltvuur*) waren aangetast. Reden waarom de heele zending in quarentaine werd afgezonderd. Later bleek, dat al het vee door de ziekte was aangestoken.

Dezer dagen is een nieuwe bezending vee uit Puerto-Cabello aangekomen, welk vee volkomen gezond bleek te zijn.

Vergadering-Watervoorziening.

Als aanvulling van ons hoofdartikel in dit nummer diene nog het volgende:

Van een der aanwezigen vernamen wij nog, dat de Vergadering, Dinsdag avond gehouden in de loge *„Igualdad"* van wege den *Cur. Vrijheids-Bond*, bezocht werd door ruim 60 personen, waaronder ongeveer 20 leden van den C. V. B. waren.

[Opdat men den invloed van deze verg. niet overschatte en tevens om iedereen in de gelegenheid te stellen het vraagstuk der watervoorziening nog eens wat kalmer en ook van een ander standpunt te bezien, is een groep van personen, die ook de vorige vergadering van Dinsdag bezocht, overeengekomen in de volgende week een nieuwe vergadering vermoedelijk in het *Kransgebouw*, te beleggen, waar verschillende sprekers zullen optreden.

Voorts kwam ons nog ter oore, dat er een schrijven zal gericht worden aan den Kol. Raad, onderteekend door een zeer groot aantal der voornaamste ingezetenen van Curaçao, waarbij protest wordt aangeteekend tegen de wijze, waarop DR. V. D. HOOG zich op genoemde verg. heeft uitgelaten en waarbij adhaesie betuigd wordt met den Kol. Raad.

Steunt het „Apostolaat der Zee" en honderden Zeelieden zullen U dankbaar zijn.

BUITENLAND.

Mexico.

In het district Mexico werden weer zes priesters van het Fransch-Engelsch college in hechtenis genomen en ondanks de vertoogen van den Franschen gezant niet vrijgelaten. Hun uitwijzing staat vast.

In Colima is elke godsdienstoefening verboden. In groote karavanen trekt het volk hier op naar de stad Tonila in den buurstaat Jalisco om daar de Zondagsmis bij te wonen, te biechten en te communiceeren.

De bij het bloedige opstootje in Zitacuaro in hechtenis genomen Katholieken zijn op bevel van den president vrijgelaten. De met de instructie belaste rechter had de hulp van Calles ingeroepen, daar de militairen in dit geval onrechtmatig de uitoefening van het recht aan zich hadden getrokken.

Volgens een bericht in het blad *„El Pais"* was op 5 Mei in de stad Zacapu, in den staat Michoacan, de toevloed der geloovigen om den jubileumaflaat te verdienen zoo groot, dat het binnengaan en het verlaten der kerk moest worden geregeld.

De regeering nu zag de lange rijen van geloovigen aan als een processie welke bij de wet verboden is, en zoo werd ook op deze „processie" een verbod gelegd. Toen men zich echter aan dit verbod niet stoorde, werd sluiting van de kerk aangezegd.

Op den dag, dat de laatste godsdienstoefening plaats had, naderden uit de betrekkelijk kleine parochie 3350 mannen, vrouwen en kinderen tot de H. Tafel. Om 5 minuten voor twaalf desavonds gaf de priester den laatsten zegen met het Allerheiligste. Daarop werd de kerk gesloten,

Den volgenden Zondag drong de menigte de kerk weer binnen, en bad gezamenlijk het rozenhoedje. De politie was gewaarschuwd, maar zij trad niet handelend op.

De grootste Kathedraal in de Vereenigde Staten.

Sedert eenige jaren is men bezig met den bouw van het nationale heiligdom van de Onbevlekte Ontvangenis, dat, als een nationale hulde van de katholieken der Vereenigde Staten aan de Onbevlekte Moeder Gods, in Washington wordt opgericht. 't Zal de grootste katholieke kathedraal in Amerika worden en een der dertig grootste kerken ter wereld.

Er zullen 7000 geloovigen in plaats kunnen nemen en het priesterkoor biedt voldoende ruimte voor heel het Amerikaansche Episcopaat en meerdere honderden priesters. Onder de schatten der kathedraal zal een reproductie in mozaiekwerk zijn van Murillo's Onbevlekte Ontvangenis, een geschenk van Benedictus XV Zaliger gedachtenis en van Pius XI.

Uit elk land zijn gouden sieraden en juweelen in de schatkist van het heiligdom gestort. Het goud werd gesmolten en tot H. Vaten bewerkt, waarin de kostbare steenen gezet worden, door de geloovigen gezonden.

Dezer dagen is de onderkerk van het heiligdom door den Apostolischen Delegaat geopend. Deze crypte is op zichzelf een kerk van wonderbare schoonheid.

Haar kolommen zijn van marmer en onyx, uit de groeven van tal van landen afkomstig.

De vloer is van marmer en het licht gebogen plafond van mozaiekwerk met voorstelliagen uit de catacomben.

In het midden van het gewelf prijkt een groote gouden ster, de ster van Bethlehem. Op de vijftien ramen zijn afbeeldingen aangebracht van de profeten van het Oude Testament, die de waardigheid van de Moeder Gods voorspeld hebben.

De gedachte van een Nationaal Amerikaansch Heiligdom nam vasten vorm aan op het tweede Concilie van Baltimore in 1866, doch eerst voor enkele jaren kon men met de uitvoering beginnen. De bouw zal worden voortgezet naar gelang de benoodigde gelden aanwezig zijn. De kosten van de kathedraal worden op 30 millioen gulden geschat.

Amerika.

Kardinaal O'Connell.

Kardinaal O'CONNELL, Aartsbisschop van Boston, (die in het begin van dit jaar met een der groote toeristenbooten een bezoek bracht aan Curaçao,) vierde kort geleden zijn zilveren bisschopjubileum. Men wilde dezen dag feestelijk vieren, doch de kardinaal wees elk feest af. „Een stille Mis in de kathedraal om 7 uur, opdat ook de fabrieksarbeiders erheen kunnen gaan, en dan terug naar den dagelijkschen arbeid !" zoo gaf hij het bevel en aldus werd gedaan.

De kardinaal is in elk opzicht een merkwaardig man, een der werkelijke groote kerkvorsten. Hij is energiek en krachtig. Niettemin was hij, zoo vertelt hij zelf, in 25 jaar, slechts in 8 gevallen genoodzaakt met gestrengheid op te treden. In het gansche verloop van zijn bisschoppelijke ambtsuitoefening heeft hij tegen geen enkelen zijner priesters een kerkelijke straf moeten toepassen. Zijn diocees telt heden een millioen katholieken en is een der grootste van Amerika. Honderd jaar geleden waren er in hetzelfde diocees nog maar 1000 katholieken.

Kardinaal O'Connell is een krachtige figuur, een redenaar en een schrijver van uitgesproken individualiteit. Velen zijner uitspraken gaan als aphorisme van mond tot mond.

Eenige dezer gevleugelde woorden laten wij hier volgen:

„De Bisschop is de herder niet alleen van de witte, maar ook van de zwarte schapen."

„Vrome lieden praten weinig over hun godsvrucht, vromere daarentegen spreken over niets anders."

„De driftige is een zelfmoordenaar, die met toornige woorden zijn eigen graf graaft."

„Menschen, die veel eten, veel drinken en veel slapen, verwonderen zich achteraf, waarom het anderen beter gaat dan hen."

„Indien er slechts drie menschen op de wereld waren, ook dan nog zou een onder hen de aanvoerder zijn."

„Hoe wijzer wetgever, hoe minder wetten."

„Wilt ge een groot man zijn, zoo zoek ook nog in uw vijanden iets goeds te ontdekken."

„Ik heb zestig jaar lang gearbeid en het heeft mij niet geschaad."

„Vergeef snel ! Het spaart tijd en bevordert de spijsvertering !"

„Sla geen acht op beleedigingen ! Het dient immers nergens toe !"

„Een mensch zonder geloof is als een aeroplaan zonder motor. Hij kan zich niet in de hoogte heffen."

„Het zekerste teeken voor een heilig priester is zijn liefde tot de gevallenen."

Bedrogen kiezers.

Nabij Gent in België ligt het plaatsje Ledeberg, dat zich verheugen mag in een Gemeentebestuur van socialisten: de burgemeester, de wethouders, allen rood. De Burgemeester heet De Visch en is lid der Eerste Kamer.

Op het kerkhof van deze gemeente, zoo verhaalt *De Standaard* van Brussel, stond 'n groot kruisbeeld, temidden der dooden, die daar rusten onder het Vredeskruis.

Het kruisbeeld op het kerkhof als het symbool van de Liefde en de Hoop.

Maar het socialistisch gemeentebestuur, welks roode leden natuurlijk niet tegen den godsdienst zijn, meende, dat dit kruis op het openbare kerkhof niet langer geduld kon worden en burgemeester De Visch gaf bevel, dat het kruisbeeld zou worden neergehaald.

En aldus geschiedde.

De heiligschennende socialistische handen, die zelfs geen eerbied hebben voor een kruis op een kerkhof, haalden het neer en het werd in een der kelders van de gemeente opgeborgen.

Een daad, die bij de bevolking tot groote verontwaardiging leidde. Men eischte demonstratief herstel van deze heiligschennende daad, maar tevergeefs.

Totdat Vrijdagmorgen 11 Juni plotseling weer het kruis in volle glorie over het kerkhof straalde .....

Men had het 's nachts uit den kelder gehaald en opnieuw op het kerkhof opgesteld en honderden waren naar het kerkhof gegaan om het herstelde kruis te vereeren.

De roode burgemeester heeft toen andermaal een gelegenheid laten voorbijgaan om te bewijzen, dat een socialist werkelijk verdraagzaam is en de heilige overtuiging van anderen weet te eerbiedigen.

Want nauwelijks hoorde hij, dat het kruis weer op het kerkhof was opgesteld, of hij gaf onmiddellijk bevel het opnieuw neer te halen.

Wat onder politiebescherming geschiedde.

En andermaal ligt het in den gemeentekelder, nu in een hoek aan stukken geworpen.

De bevolking is verontwaardigd.— maar de bevolking heeft het bestuur, dat zij verdient. De kiezers hebben blijkbaar geloof geslagen aan de beweringen der sociaal-demokraten, dat zij neutraal staan ten opzichte van den godsdienst en dat zij slechts strijden voor ekonomische belangen. Men komt nu bedrogen uit.

ITALIE.

Sedert het optreden van Mussolini is er enorm veel in Italië veranderd.

En al is de breuk tusschen den H. Stoel en de regeering nog steeds niet hersteld, toch is er in het Quirinaal een krachtig streven om den weg te effenen voor een herstel in een of anderen vorm naar de in de zeventiger jaren zoo jammerlijk geschonden rechten van het Vatikaan.

Op energieke wijze heeft Mussolini ingegrepen, om aan de duistere macht der loge een einde te maken, die in de dagen, toen een Nathan burgemeester van Rome was, de feitelijk heerschende macht in Italië was. Uiterst droevig was het toen gesteld met de vrijheid van de katholieken en hun Kerk. En het Italiaansche volk, ofschoon in merg en been katholiek, moest het dulden, hoe van staatswege alles wat maar aan Christus en Zijn Kerk kon herinneren, uit het openbare leven werd gebannen.

Thans is dat in velerlei opzicht geheel anders geworden.

Op het Kapitool is weer het Kruis geplant. En ook in de scholen en gerechtszalen prijkt weer het zinnebeeld onzer verlossing.

Naar uit Rome wordt gemeld, heeft Mussolini opnieuw een besluit genomen, dat hem tot eer strekt.

Nieuwe regeeringsmaatregelen zijn n.l. afgekondigd, waarbij het kruisbeeld in alle universiteiten en hoogere inrichtingen van onderwijs wordt verplichtend gesteld.

De *Osservatore Romano*, het orgaan van den H. Stoel, spreekt zijn groote voldoening uit over deze nieuwe regeeringsmaatregelen.